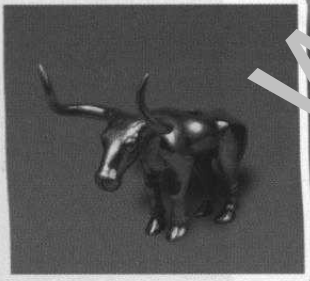




آثار
ایران باستان
درموزه ارمیتاژ
سن پترزبورگ
محمد علی علوی کیا



www.ketab.ir

هشدار:

کلیه حقوق کتاب آثار ایران باستان در موزه ارمیتاژ سن پترزبورگ به طور انحصاری برای انتشارات قدیانی محفوظ است. هرگونه استفاده غیرمجاز از این اثر، از جمله نقل و تکثیر و توزیع متن کتاب، تصویرهای رنگی و یا خطی و همچنین اقتباس از الگوهای گرافیکی و از جمله صفحه آرایی کتاب، از طریق چاپ روی کاغذ یا ضبط روی نوار ویدئو، کتاب صوتی، کتاب الکترونیک، عرضه در فضای مجازی و غیره، به طور کلی و جزئی، موجب پیگرد قانونی خواهد بود. نقل چکیده یا فراز کوتاهی از مطالب این کتاب در مطبوعات برای یک بار و به منظور معرفی و نقد با ذکر منبع آزاد است.

- سرشناسه : علوی کیا، محمدعلی، ۱۳۳۷ -
عنوان و نام پدیدار : آثار ایران باستان در موزه ارمیتاژ
- سن پترزبورگ محمدعلی علوی کیا.
مشخصات نشر : تهران قدیانی، ۱۳۹۶.
مشخصات ظاهری : ۱۲۰ ص: مصور.
شابک : ۹۶۴-۰۰۸-۰۰۶۲-۸
وضعیت فهرست نویسی : فیپا
موضوع : موزه ارمیتاژ (سن پترزبورگ، روسیه)
موضوع : : Gosudarstvennyy Muzei (Russia)
موضوع : هنر ایرانی -- موزه ها
Iranian -- Museums
موضوع : ایران -- آثار تاریخی
رده بندی کنگره : DSR۴۳/ع۸۱۲ ۱۳۹۶
رده بندی دیویی : ۹۵۵/۰۰۴۳
شماره کتابشناسی ملی : ۴۶۷۶۹۲۰

تقدیم به همسر؛ شریک شادی‌ها و غم‌هایم



مؤسسه انتشارات قدیانی

www.ghadyani.org

مق: ۱۰ - ۶۶۴۰۴ (خط) دورنگار: ۶۶۴۰۳۲۶۴

آثار ایران باستان در موزه ارمیتاژ - سن پترزبورگ

معدعلی علوی کیا

با همکاری مسعود جوادان و ایراستار: جعفر ربانی

طراح اونیفورم جلد: علیرضا پورکری صفحه‌آرا: محسن خرقانی

آماده‌سازی بخش هنری و فنی

زیر نظر شورای نشر

چاپ اول: ۱۳۹۷ تعداد: ۸۰۰ نسخه

شابک: ۸ - ۰۰۶۲ - ۰۸ - ۶۰۰ - ۹۷۸ - ۰۰۶۲ - ۰۸ - ۰۰۶۲ - ۹۷۸

شابک دوره: ۷ - ۰۰۷۲ - ۰۸ - ۶۰۰ - ۹۷۸ - ۰۰۷۲ - ۰۸ - ۰۰۷۲ - ۹۷۸

کد: ۹۷/۲۹۳۶

چاپ و صحافی: چاپخانه‌ی قدیانی، تهران

کلیه‌ی حقوق محفوظ است.

۴۵۰۰۰ تومان

۹	این مجموعه در یک نگاه	۷۹
۱۰	پیشگفتار	۸۹
۱۱	■ بخش اول: تاریخچه کشف و جمع آوری آثار ایران در روسیه	
۱۲	◆ آغاز روابط تجاری- فرهنگی ایران و روسیه	۷۷
۱۵	◆ مجموعه پترکبیر چگونه فراهم شد؟	۵۷
۱۹	◆ آغاز مطالعات ایران شناسی در روسیه	۷۷
۲۱	◆ جنگ های ایران و روس و غارت نسخه های خطی کتابخانه آرامگاه شیخ صفی الدین اردبیلی	۸۷
۲۳	◆ اکتشافات باستان شناسی روسیه در آسیای میانه	۱۸
۲۶	◆ کاوش های باستان شناسی روسیه در نسا	۲۸
۳۲	◆ کاوش های باستانی در محوطه تاریخی شهر افراسیاب، (سده سده هجری)	۵۸
۳۴	◆ کاوش های باستان شناختی در مرو باستان	۷۸
۳۶	◆ کشف افریز آیرتام	۸۸
۳۷	◆ کاوش ها و بررسی های باستان شناختی شهر پنج کنت	
۴۰	◆ گور یافته های سکایی	۱۲
۴۲	◆ اکتشافات پازیریک	۱۲
۴۵	■ بخش دوم: شکل گیری و تکوین آثار ایران در موزه ارمنستان	
۴۶	◆ شکل گیری و تکوین موزه ارمنستان	۷۲

- ۵۱ ♦ آثار ایران باستان در موزه ارمیتاژ
- ۵۵ ♦ گنجینه سکایی موزه ارمیتاژ
- ۵۷ ♦ مجموعه ظروف زرین و سیمین ساسانی در موزه ارمیتاژ

■ بخش سوم: گزیده‌ای از آثار ایران باستان در موزه ارمیتاژ

- ۶۱ ■ آثار دوران هخامنشی
- ۶۱ ♦ سرباز کمان‌دار پارسی
- ۶۳ ♦ ریتون سیمین با سری به شکل بز بال‌دار
- ۶۵ ♦ ست‌بند زرین با سر دو گریفن
- ۶۷ ♦ دستگیره ظرف به شکل گوزن
- ۶۹ ♦ پيسان‌بند طلايي با نقش عقابی که در حال شکار بز کوهی است
- ۷۱ ♦ مهرهای خاننشاهی
- ۷۳ ♦ ریتون طلایی به شکل سر قوچ
- ۷۵ ♦ جام زرین با دسته‌های به رخت شیر
- ۷۷ ♦ مجسمه طلایی گریفن
- ۷۹ ♦ پوشش زین نمدی اسب با نقش بانوان پارسی در برابر عودسوزها
- ۸۱ ♦ فرش پازیریک
- ۸۳ ♦ پلاک طلایی گوزن سکایی
- ۸۵ ♦ شمشیر سکایی با غلاف و دسته طلایی و تیغه آهنی
- ۸۷ ♦ پیکره طلایی گراز
- ۸۹ ♦ عقاب زرین با قویی در چنگال

■ آثار دوران پارسی

- ۹۱ ♦ گردن‌بند زرین با قطعات عقیق
- ۹۳ ♦ دو کاسه طلایی در دل هم
- ۹۵ ♦ ریتون عاج به شکل آفرودیت
- ۹۷ ♦ ریتون عاج به شکل قنطورس

■ آثار دوران ساسانی

۹۹

۹۹

◆ بشقاب نقره بارگاه خسرو دوم (خسرو پرویز)

۱۰۱

◆ بشقاب زرین با نقش آناهیتا در جنگال عقاب

۱۰۳

◆ سکه‌های ساسانی

۱۰۵

◆ تنگ نقره زرکوب با نقش سیمرغ

۱۰۷

◆ بشقاب نقره زرکوب با نقش بهرام پنجم و آزاده

۱۰۹

◆ بشقاب نقره زراندود با نقش ببر ماده

۱۱۱

◆ بشقاب زرین شاپور دوم با نقش قلم‌زنی شده شکار شیر توسط پادشاه

۱۱۳

◆ بشقاب نقره با نقشی از شکار شاهانه

۱۱۵

◆ تنگ نقره‌ای با نقش شتر بال‌دار

۱۱۷

◆ کاسه شیشه‌ای

۱۱۸

منابع

www.ketab.ir

روسیه در زمان سلطنت **پتر کبیر** وارد دوران جدیدی از تحولات گسترده شد که به تدریج دامنه آن به عرصه فرهنگ و هنر نیز کشیده شد. پتر فرمانروای روسیه، ذوق هنری و درک زیبا شناسی خاص و علاقه ویژه به جمع آوری مجموعه های عتیق و آثار باستانی داشت، او مجموعه نفیسی را که در سکونت گاه های باستانی اقوام سکایی واقع در منطقه دریای سیاه یافت شده بود را به تملک خود در آورد و آن را در یکی از کاخ های خود ضبط و نگهداری کرد.

پس از شکل گیری موزه ارمیتاژ، مجموعه بی نظیر آثار زرین و سیمین هنر سکایی - ایرانی گردآوری شد. این مجموعه درخشان، از پایه های اصلی و ممتاز موزه ارمیتاژ است. مطالعات ایران شناسی در روسیه را **الکساندر اولنین** رییس آکادمی هنرهای زیبای روسیه پایه گذاری نمود و اولین مجموعه مصور آثار و یادمان های باستانی ایران توسط نقاش - تاریخ نگار معروف **رابرت کرپورتر** در قرن نوزدهم ترسیم و به مجموعه موزه اضافه شد. این مجموعه یکی از مهم ترین آرش های تصویری ایران باستان است.

پس از جنگ های ایران و روس در قرن نوزدهم و شکست ارتش قاجار، روس ها امکان بیشتری برای اعزام هیأت های علمی به مناطق اشغال یافته را در پی گزارش آنان، آثار هنری و فرهنگی این مناطق شناسایی شد و بخش مهمی از آثار هنری و نسخه های خطی که ابخانه شیخ صفی الدین به سن پترزبورگ منتقل گردید. پس از جدایی سرزمین های آسیای میانه در دوران پادشاهی ناصرالدین شاه، باستان شناسان روس، فرصت کاوش در مکان های باستانی این مناطق را یافتند. مطالعات آنان در این نواحی به ویژه شهر باستانی نسا، چشم انداز تازه ای از تمدن ایران باستان گشود.

کاوش ها و مطالعات باستان شناسان روس در شهر تاریخی افراسیاب و مرو قدیم، اکتشافات درخشانی در پی داشت. کشف دیوارنگاره ها و نقاشی های شهر پنج کنت، از دستاوردهای این عملیات بود که در طی آن برگ های زرینی از فرهنگ باستانی ایران که در معرض نابودی کامل بود را نجات داد و امکان بازسازی آن را فراهم نمود. کشف گورستان سکایی در ناحیه قفقاز و سیبری که دربردارنده فرهنگ و آیین مرگ بود، از دیگر پژوهش های باستانی درخشان بود، هرچند که بیشتر آثار آن به غارت رفته بود. از دیگر یافته های درخشان باستان شناسان روس که امروزه زینت بخش موزه ارمیتاژ است، اکتشافات پازیریک و کشف کهن ترین قالی دست باف جهان است.

امروزه موزه ارمیتاژ سن پترزبورگ یکی از بزرگ ترین موزه های جهان است و مجموعه ای عظیم از آثار تمدن ایران را در سه بخش پیش از تاریخ، دوران تاریخی و دوره اسلامی در خود نگهداری می کند.